

982-2010 ע"מ

06200 004

גדעון לוי

מורשת הטיוח

ודאי, ודאי. אבל מה עם בית הקברות המזונוח והאסור לכניסה של שייח מוניס? כשהאזור מדבר על ה"אתרים שלנו" הוא לא יכול להתכוון רק ליהודים במדינה. בטבורו של מושב זכריה שבהרי ירושלים, שקם על חורבנות זכארייה הפלסטינית, עומד מסגד נטוש. סעו לשם פעם ותי-ראו את הגדר שמקיפה אותו. ומה כתוב על השלט? "זהירות, מבנה מסוכן". היש מטאפורה מדויקת מזאת? הנרטיב הפלסטיני, אמיתי ואותנטי לא פחות מזה שלנו, עדיין נחשב למבנה מסוכן בעינינו. למה, בעצם? אם הכל היה כל כך צודק ב-48', למה להסיר תיר, להזניח להקיף בגדר ולהיזהר? למה לא לשקם, במסגרת תוכנית המורשת, ולספר לבני זכריה את האמת על הארמה עליה הם יושבים.

למה זה "פוסט ציונות" מגונה לספר שהיה שם כפר, שהתקיים עוד מימי הרומאים והביזנטים, שבמאה ה-16 לספירה התגוררו בו 259 איש, שב-1948 התגוררו בו 181 בתיו 1,180 תושבים ערבים. מותר גם לדבר על סופו של הכפר. לספר איך במארכ 1949, אחרי הקמת המדינה ותום המלחמה, בזמן שהכפר היה עדיין מיושב, כתב ממונה המחוז במשרד הפנים, כי "בכפר בתים טובים רבים, ואפשר יהיה לשכן בהם כמה מאות עולים חדשים"; איך בן גוריון נפגש במהלך חופשתו בטבריה עם משה שרת ועם שורה של פקידים והחליט לגרש את תושבי הכפר, ואיך בקיץ 1950 הם גורשו לעד. לא נעים? אבל צריך לדעת.

גם זה חלק מההיסטוריה שלנו. לא רק על הפרק הזה מדובר. לגת, כמובן, תוכנית נתניה. היא מדלגת על מאות שנים של התיישבות לא יהודית בארץ ישראל. כדי שלא נדע? האם מורשת תועמלנית יכולה לשנות את פני ההיסטוריה? ואם העבר כל כך בעייתי, אולי נניח לו, עד שנאזור אומץ לספרו במלואו. בינתיים, אולי כדאי שנתניהו יעסוק יותר בעתיד. אולי כדאי שיחשוב מהי המורשת שהוא רוצה להשאיר מאחוריו; מה ישאיר ליורשיו - עוד אתרי קרבות, עוד מורשת מלחמה, או אולי גם משהו אחר, לשם שינוי?

המדען הראשי המושמץ של משרד החינוך, ר"ר גבי אביטל, הוא כנראה אדם פתוח ונאור יותר ממזכיר הממשלה המוערך, עו"ד צבי האזור. בעוד שאביטל, שהיה בדיוק ללעג ולשנינה בעיני כל, רק ביקש ללמד תיאוריות (ואמר נות) אחרות בנוסף על הדרוויניזם, מבקש האזור, בהשראת הבוס שלו, בנימין נתניהו, להנחיל לנו נרטיב אחר ויחיד. אביטל "החשוק" לא קרא להתעלם מהדרוויניזם; נתניהו והאזור "הנאורים" מתעקשים להתעלם ממרבית ההיסטוריה.

400 מיליון שקל, 150 "אתרי מורשת" ושקר אחר ישן וגדול: עם בלי ארץ הגיע לארץ בלי עם. אחרי יותר ממאה שנות ציונות ולמעלה מ-60 שנות קיום מדינת ישראל עדיין נזקקת להסתרה, להכחשה, לטיוח ולטשטוש, כדי להצדיק את קיומה; אין הוכחה גדולה יותר לחוסר הביטחון שלה בצדקתה. "זה לא יום הג לפוסט-ציונים", אמר האזור ביום שבו אושרה תוכניתו; נכון, זה יום הג לתועמלנים.

אפשר להניח למהומת בית לחם וחברון: קבר רחל ומערת המכפלה הרי נוספו לתוכנית כפרובוקציה של הרגע האחרון בלחצי ש"ס והמהומה תשכך כנראה. צריך גם לקבל את הגישה שאומרת, שמותר למדינה ולעם להנציח את עברם ומורשתם. אבל מדינה שכיסתה ביערות קק"ל 416 כפרים אבודים שהתקיימו בארץ במשך מאות שנים, ולא מותירה להם לא יד ולא מצבת, כלשונו של המשורר יבגני יב-טושנקו, אפילו לא שלט - חייבת סוף סוף להנחיל לאזרחיה את ההיסטוריה כולה, לא רק פרקים נבחרים ומתעתעים בה.

לנוכח היותה של ישראל מעצמה אוורית, מבוססת וחזקה, שבניגוד לטענתה המופרכת אין רבים בתבל שמטילים ספק בזכות קיומה, ממשלת נתניהו האזור היתה צריכה לאזור אומץ ולהציע תוכנית מורשת של אמת, האמת המלאה. לא למחוק פרקים היסטוריים שלמים וגם לא למחוק את המורשת של כחמישית מהאזרחים, בני הארץ הערבים, ותיקים ומושרשים בה יותר מרוב אזרחיה היהודים. צריך בן גוריון?

X